

תפסיר רס"ג

גגה למנוחת שבת ושני וחמישי

אחרי מות

טז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-
 מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי
 אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי-
 יְהוָה וַיִּמָּתוּ: וּמְלִיל יי עם מֹשֶׁה.
 בְּתֵר דְּמִיתוּ. תֵּרִין בְּנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְוֵי הוֹן
 אִישָׁתָא נֹכְרִיתָא קָדָם יי ומיתו:
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
 דַּבֵּר אֶל-אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְאֶל-
 יבֵּא בְּכָל-עֵת אֶל-הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפְּרֹכֶת אֶל-
 פְּנֵי הַפְּפֹרֹת אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ וְלֹא יָמוּת כִּי בַעֲנֹן
 אֲרָאָה עַל-הַפְּפֹרֹת: וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה. מְלִיל עִם אֶהֱרֹן אַחִיךָ.
 וְלֹא יְהִי עָלָיו בְּכָל עֵדֶן לְקוּדְשָׁא. מְגִיו לְפְרוּכְתָּא. לְקָדָם כְּפֹרְתָא.
 דְּעַל אֲרוֹנָא וְלֹא יָמוּת. אֲרִי בַעֲנָנָא אֲנָא מִתְגַּלִּי עַל בֵּית כְּפֹרִי:
 בְּזֹאת יבֵּא אֶהֱרֹן אֶל-הַקֹּדֶשׁ בְּפֶר בֶּן-בְּקָר
 לַחֲטָאת וְאִיל לְעֹלָה: בְּדָא. יְהִי עָלָיו אֶהֱרֹן לְקוּדְשָׁא.

— רס"י —

אל משה דבַר אל אהרן אחיך ואל יבא.
 שלא ימות בדרך שמתו בניו: ולא ימות.
 שאם בא הוא מת: כי בענן אראה. כי
 תמיד אני נראה שם עם עמוד ענני ולפי
 שגלוי שכונתי שם, וזהר שלא ירגיל לבא
 וזהו פשוטו. ומדרשו לא יבא כי אם בענן
 הקטרת ביום הכפורים: ג בִּזְאת. גִּמְטְרִיא
 שלו ארבע מאות ועשר, רמז לבית ראשון:

טז א) אן כלם אללה מוסי.
 בעד מות אבני הרון. אדי
 תקדמא בין ידי אללה עלי מא
 בין פמאתא: ב) וקאל לה. מר
 הרון אכיד. באן לא ידכיל פי
 כתיר. מן אלאוקאת אלי
 אלקדס. מן דאכיל אלסגף. מן
 חצירה אלגשא. אלדי עלי
 אלצנדוק ללא ימות. לאני
 מתגלי באלגמאם פוק
 אלגשא: ג) בהדיא אלאמור
 ידכיל הרון אלי אלקדס. באן

טז 6 וידבר ה' אל משה אחרי מות שני
 בני אהרן וגוי. מה תלמוד לומר, היה רבי
 אלעזר בן עזריה מושלו משל לחולה שנכנס
 אצלו רופא. אמר לו אל תאכל צונן ואל
 תשכב בטחב. בא אחר ואמר לו אל תאכל
 צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות בדרך
 שמת פלוני. זה ורזו יותר מן הראשון, לפר
 נאמר אחרי מות שני בני אהרן: 3 ויאמר ה'

תפסיר רס"ג

יחצ'ר רת'א מן אלבקר.
לאלד'כזה וכבשא לאלצע'דה:
(ד) ואן ילבס תונ'ה מן עשר
מקודסה. בעד אן יפון עלי
בדנה סראויל מן עשר.
ויתקלד בזנאר מן עשר מחץ
ויתעמם בעמאמה מתיל דאלד
פחד'ה הי ת'יאב אלקודס. יג'סל
בדנה באלמא וילבס'הא:
(ה) וליאכ'ד מן גמאעה
בני אסראיל. עתודין מן
אלמאעז לאלד'כזה. וכבשא
לאלצע'דה: (ו) פיבתי אוולא.
ויקדם רתי אלד'כזה אלד'י
לה. ויסתג'פר ענה וען אלה:

בתור בר תורי. לחטתא ודכר לעלתא:
פתנת בד קדש ילבש
ומכנסו בד יהיו על-בשרו
ובאבנט בד יחגר
ובמצנפת בד יצנף בגדי-
קדש הם ורחץ במים
את-בשרו ולבשם: פתונא
דבוצא דקודשא ילבש. ומכנסין דבוץ
יהון על בשריה. והמינא דבוצא ייסר.
ומצנפתא דבוצא יחית ברישיה. לבושי
קודשא אנון. ויסחי במיא. ית בשריה
וילבשנון: **ומאת עדת בני**

ישראל יקח שני-שעירי עזים לחטאת ואיל
אחד לעלה: ומן פנשתא דבני ישראל. יסב. תרינ צפירי עזי
לחטתא. ודכר חד לעלתא: **והקריב אהרן את-פר**
החטאת אשר-לו וכפר בעדו ובעד ביתו:

— רש"י —

כמו (כנאסית לט טז) ותנח בגדו ואחזתיה:
ורחץ במים. אותו היום טעון טבילה בכל
חליפותיו. והמש פ'עמים ה'יה מחליף
מעבודת פנים לעבודת חוץ ומחוץ לפנים,
ומשנה מבגדי זהב לבגדי לבן ומבגדי לבן
לבגדי זהב, ובכל חליפה טעון טבילה ושני
קדושי ידים ורגלים מן הכיור: ואת פר
החטאת אשר לו. האמור למעלה. ולמדה
כאן שמשלו הוא בא. ולא משלצבור:

בזאת יבא אהרן וגוי. ואף זו לא בכל עת.
כי אם ביום הכפורים, כמו שמפורש בסוף
הפרשה (פסוק כט) בחדש השביעי בעשור
לחדש: ד פתנת בד וגוי. מגיד שאינו משמש
לפנים בשמונה בגדים שהוא משמש בהם
בחוץ, שיש בהם זהב, לפי שאין קטגור
נעשה סגור, אלא בארבעה ככהן הדיוט,
ובלן שלבוץ: קדש ילבש. שהיו משלקדש:
יצנף. פתרגומו יחית ברישיה, יניח בראשו.

תפסיר רס"ג

(ז) ת'ם יאכיד' אלע'תו'דין. ויוק'המא בין ידי אללה. ענד באב כ'בא אלמחצ'ר: (ח) וילקי עליהמא סהמין. אחד'המא לבית אללה. ואלאכ'ר לגבל עזאז: (ט) פיקודם אלע'תוד. אלד'י וקע עליה אלס'הם לבית אללה. ויצנעה ד'כ'וה: (י) ואלע'תוד. אלד'י וקע עליה אלס'הם לגבל עזאז. יוק'ף ח'יא.

ויקריב אהרן. ית תורא דחטתא דיליה.
ויכפר עלוהי ועל אנש ביתיה:

וְלָקַח אֶת־שְׁנֵי

Ⓢ ט״ב בְּסֵפֶר תִּימֹן

הַשְּׁעִירִים וְהַעֲמִיד אֹתָם
לפני יהוה פתח אהל

מועד: ויסב ית תרין צפירין. ויקים
ית'הון קדם יי: פתרע משפן זמנא:

וְנָתַן אֶהָרֹן עַל־שְׁנֵי

הַשְּׁעִירִים גֹּרְלוֹת גֹּרֵל אֶחָד לַיהוָה וְגֹרֵל אֶחָד
לְעֹזָאוֹל: ויתן אהרן. על תרין צפירין עדבין. עדבא חד לשמא

דיי ועדבא חד לעזאזל: וְהִקְרִיב אֶהָרֹן אֶת־הַשְּׁעִיר

אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגֹּרֵל לַיהוָה וַעֲשֶׂהוּ חֲטָאת: ויקריב אהרן ית צפירא. דסליק עלוהי. עדבא לשמא דיי. ויעבדניה

חטתא: וְהַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגֹּרֵל

לְעֹזָאוֹל יַעֲמֵד־חַי לְפָנַי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח

אֹתוֹ לְעֹזָאוֹל הַמִּדְבָּרָה: וצפירא. דסליק עלוהי עדבא

— רס"י —

גורה, חתוכה: ט ועשהו חטאת. כשמניח
הגורל עליו קורא לו שם ואומר לה' חטאת:
יַעֲמֵד חַי. כמו יעמד חי על ידי אחרים,
ותרגומו יתקם כד חי. מה תלמוד לומר חי,
לפי שנאמר לשלח אתו לעזאזל, ואיני יודע
שלוחו אם למיתה אם לחיים, לכך נאמר
יעמד חי, עמידתו חי עד שישתלח, מכאן
ששלוחו למיתה: לְכַפֵּר עָלָיו. שיתודה

וכפר בעדו ובעד ביתו. מתודה עליו
עונותיו ועונות ביתו: וְנָתַן אֶהָרֹן עַל שְׁנֵי
הַשְּׁעִירִים גֹּרְלוֹת. מעמיד אחד לימין ואחד
לשמאל, ונותן שתי ידיו בקלפי ונוטל גורל
בימין ויחברו בשמאל, ונותן עליהם, את
שפתוב בו לשם הוא לשם, ואת שפתוב בו
לעזאזל משתלח לעזאזל: עֹזָאוֹל. הוא הר עז
וקשה, צוק גבוה, שנאמר (פסוק כג) ארץ

לְעֹזָאוֹל. יִתְקַם כַּד חִי. קָדָם יִי לְכַפֵּרָא
עֲלוּהִי. לְשִׁלְחָא יִתִּיהָ. לְעֹזָאוֹל לְמַדְבְּרָא:
וְהַקְרִיב אֶהְרֹן אֶת־פֶּר
הַחֹטָאת אֲשֶׁר־לוֹ וּכְפֹר
בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט
אֶת־פֶּר הַחֹטָאת אֲשֶׁר־לוֹ:
וַיִּקְרִיב אֶהְרֹן. יֵת תּוֹרָא דְחֹטָתָא דִּילִיָּה.
וַיִּכְפֹּר עֲלוּהִי וְעַל אֲנָשׁ בֵּיתִיהָ. וַיְבֹסֶה יֵת
תּוֹרָא דְחֹטָתָא דִּילִיָּה: ❀ טַלְטֻלִי בַסְפְּרִי תִימֹן ❀

תפסיר רס"ג
בין ידי אלהה ל'סתג'פר ענדה.
ת'ם י'טלקה. פי גבל עזאו פי
אל'בר: יא) ויקדם הרון תיאניה.
רת' אלד'כ'וה אלד'י לה.
ו'סתג'פר ענה וען אלה. ת'ם
יד'בחה: יב) ת'ם יאכ'ד מל
אלמגמרה. גמר נאר. מן פוק
אלמד'בח מן בין ידי אלהה.
ומל חפניה. מן בכ'ור אלצמוג'
אלמד'דוקן. וידכ'ל אלגמיע אלי
דאכ'ל אלסג'ף: יג) וילקי ד'אלך
אלכ'זר. עלי אלנאר בין ידי
אללה. חתי יג'טי צ'באב

וּלְקַח מִלֵּא־הַמִּחֹתָה

גַּחְלִי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלְּפָנָי יְהוָה וּמִלֵּא
חַפְזֵי קִטְרֹת סַמִּים דָּקָה וְהֵבִיא מִבֵּית
לְפָרְכָת: וַיִּסַּב מְלִי מַחֲתִיתָא. גּוֹמְרִין דְּאִישָׁא. מֵעַלְוֵי מַדְבְּחָא מִן
קָדָם יִי. וּמְלִי חוֹפְנוּהִי. קִטְרֹת בּוֹסְמִין דְּקִיקִין. וַיַּעֲיֵל מִגְזֵי לְפָרוּכְתָּא:
וְנָתַן אֶת־הַקִּטְרֹת עַל הָאֵשׁ לְפָנָי יְהוָה
וּכְסָה | עֲנַן הַקִּטְרֹת אֶת־הַכֹּפֹּרֶת אֲשֶׁר־עַל־

— רס"י —

עליו. כ'כתיב (פסוק כ) והתנודה עליו וגו':
יא וכפר בעדו וגו'. ודוי שני עליו ועל א'זיו
הכ'הנים, ש'הם כ'לם קרו'יים ב'יתו, ש'נאמר
(סכל'ס קלכ יט) ב'ית א'הרן ב'רכו א'ת ה' וגו',
מכ'אן ש'הכ'הנים מ'תכפ'רים בו, וכל כפ'רתו
א'ינה אל'א על טמ'את מקד'ש וקד'שיו, כ'מו
ש'נאמר (פסוק טז) וכפר על הקד'ש משמ'אות וגו':

ז'לק הדקדוק: ג'חלי אש מעל המזבח. תיבת המזבח כפשטא אחת בכל התיגאן והיא
מלרע:

יב מעל המזבח. החיצון: מלפני ה'.
מצד שלפני הפתח והוא צד מערבי:
דקה. מה תלמוד לומר דקה, והלא כל
הקטורת דקה היא, ש'נאמר (שמות ל לו)
ו'שחקת ממנה הדק, אל'א ש'תהא דקה מן
הדקה, ש'מערב יום הכפורים ה'יה מחזירה
למכתשת: יג על האש. ש'בתוך המחתה:

תפסיר רס"ג

אלבכור. אלג'שא. אלד'י עלי
אלצנדוק פאנה לא ימות:
(יד) תים יאכדי מן דם אלדתי.
וניציה מנה באצבעה. קבאלה'
אלג'שא שרקניא מרה ואחדה.
תים וניציה בין ידיה מנה סבע
מראר: טו) תים יד'בח עתוד
אלד'כנה אלד'י לאלקום. וידכיל
מן דמה אל'י דאכיל אלסגף.
וניצנע בה. כמא צנע בדם
אלדתי. וניציה מנה. קבאלה'
אלג'שא ובין ידיה:
טז) ויסתג'פר פי אלקודס. ען
מעאצי בני אסראיל. וגרומקם

הַעֲדוֹת וְלֹא יָמוּת: וַיִּתֵּן יְת

קִטְרֹת בּוֹסֵמִיָּא. עַל אִישָׁתָא קָדָם יִי.
וַיַּחֲפִי עֲנַן קִטּוֹרֶתָא. יְת כְּפּוֹרֶתָא. דְּעַל

סְהָדוּתָא וְלֹא יָמוּת: **וְלָקַח מִדָּם**

הַפָּר וְהִזָּה בְּאֶצְבָּעוֹ עַל-

פְּנֵי הַכֹּפֶרֶת קֹדְמָה וּלְפָנֵי

הַכֹּפֶרֶת יִזֶּה שִׁבְע־פְּעָמִים

מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ: וַיִּסַּב מִדָּמָא

דְּתוֹרָא. וַיְדִי בְּאֶצְבָּעִיהָ. עַל אִפִּי

כְּפּוֹרֶתָא קְדוּמָא. וּקְדָם כְּפּוֹרֶתָא. יְדִי

שִׁבְעַ זְמַנִּין. מִן דָּמָא בְּאֶצְבָּעִיהָ:

וְשָׁחַט אֶת־שַׁעִיר הַחֲטָאת אֲשֶׁר לָעִם

וְהֵבִיא אֶת־דָּמוֹ אֶל־מִבֵּית לְפָרְכָת וַעֲשָׂה

אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ

עַל־הַכֹּפֶרֶת וּלְפָנֵי הַכֹּפֶרֶת: וַיִּבּוֹס. יְת צְפִירָא דְּחֲטָתָא

דְּלַעֲמָא. וַיַּעֲיֵל יְת דָּמִיהָ. לְמַגִּיו לְפְרוּכְתָא. וַיַּעֲבִיד לְדָמִיהָ. כַּמָּא

דְּעַבֵּד לְדָמָא דְּתוֹרָא. וַיְדִי יְתִיהָ. עַל כְּפּוֹרֶתָא וּקְדָם כְּפּוֹרֶתָא:

וּכְפָר עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

עַל יִשְׂרָאֵל, וְהוּא הַשַּׁעִיר שְׁעֵלָה עֲלֵיו הַגּוֹרֵל

לְשֵׁם: **כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָם הַפָּר. אַחַת**

לְמַעֲלָה וְשִׁבְעַ לְמַטָּה: טז) **מִטְּמֵאת בְּנֵי**

יִשְׂרָאֵל. עַל הַנִּכְבָּסִין לְמַקְדָּשׁ בְּטְמֵאָה וְלֹא

נוֹדַע לָהֶם בְּסוּף, שְׁנֵאֲמַר לְכָל חֲטָאתָם,

וְלֹא יָמוּת. הָא אָם לֹא עֲשָׂאָה כְּתַקְנָה, חַיֵּב
מִיְתָה: יד) **וְהִזָּה בְּאֶצְבָּעוֹ. הַזָּהָה אַחַת**
בְּמִשְׁמַע: **וּלְפָנֵי הַכֹּפֶרֶת יִזֶּה שִׁבְעַ. הָרִי**
אַחַת לְמַעֲלָה וְשִׁבְעַ לְמַטָּה: טו) **אֲשֶׁר לָעִם.**
מָה שֶׁהִפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים מְכַפֵּר הַשַּׁעִיר

— כַּסִּי —

תפסיר רס"ג

וגמיע דינובהם. ופדאלך יצנע
 פי אלדמוין. פי כ'בא
 אלמחציר. אלד'י הו סאכן
 מעהם. פי מא בין מעאציהם:
 (ז) ולא יכון אחד מן אלנאס פי
 כ'בא אלמחציר. תין ידכיל
 ליסתג'פר פי אלקדס אלי' אן
 יכ'רג. וקד אסתג'פר ענה וען
 אלה. וען גמיע גוק אל
 אסראיל: (ח) ת'ם יכ'רג אלי'
 אלמד'בת. אלד'י בין ידי אללה
 פ'סתג'פר ענה. באן יאכ'ד' מן
 דם אלרת' ומע דם אלעתוד

וּמְפֹשְׁעֵיהֶם לְכָל-חַטָּאתָם
 וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאַהֲל מוֹעֵד
 הַשֹּׁכֵן אִתְּכֶם בְּתוֹךְ טַמְאֹתֵיכֶם:
 וַיִּכְפֹּר עַל קוֹדֶשׁא. מִסוּאֲבַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 וּמִמְרֵדֵיהוֹן לְכָל חַטְּאֵיהוֹן. וְכֵן יַעֲבִיד
 לְמִשְׁכַּן זְמַנָּא. דְּשָׂרֵי עֲמַהוֹן בְּגו
 סוּאֲבַת־הוֹן: ^ד וְכָל-אָדָם לֹא-
 יִהְיֶה | בְּאַהֲל מוֹעֵד בְּבֵאו
 לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד-צֵאתו
 וְכַפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ

וּבְעֵד כָּל-קְהַל יִשְׂרָאֵל: וְכָל אָנָּשׁ. לֹא יִהְיֶה בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא.
 בְּמִיעֲלֵיהּ. לְכַפֵּרָא בְּקוֹדֶשׁא עַד מִפְקִיָּה. וַיִּכְפֹּר עַל־זֵהי וְעַל אָנָּשׁ בֵּיתֵיהּ.

ועל כל קהלא ד'ישראל: ^א ר'בוע' ^ב בספרי ^ג תימן ^ד שני כשהן מחוברות בסת"י

^ה וַיֵּצֵא אֶל-הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי-יְהוָה
 וְכַפֵּר עָלָיו וְלָקַח מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׂעִיר

— רס"י —

וחטאת היא שוגג: ומפושעיהם. אף הנכנסין
 מזיד בטמאה: וכן יעשה לאהל מועד.
 כשם שהזה משניהם בפנים אחת למעלה
 ושבע למטה, כך מזה על הפרוכת מבחוץ
 משניהם אחת למעלה ושבע למטה:
 השכן אתם בתוך טמאתם. אף על פי
 שהם טמאים שכינה ביניהם: ים אל המזבח

זולק הדקרוק: ^ט השכן אתם בתוך טמאתם. כ"ה בכל התיגאן המדוקדות [תיבת אתם
 בטפחא] לא בתביר:

שמן המור. (י) וכל-אדם. המנהג להפריד בין התיבות.

תפסיד רס"ג

מגמועין. ויציע עלי ארפאנה
מסתדירא: יט) ונציה עלי
סטחה מנה. באצבעה סבע
מראר. ויטהרה ויקדסה מן
מעאצי בני אסראיל: כ) פאדיא
פרגי מן אלאסתגפאר פי
אלקדס. ופי כ'בא אלמחציר
וענד אלמד'בת. יקדם אלעתוד
אלחי: כא) ויסנד ידה עלי
ראסה. ויקר בד'נוב בני

וַנִּתֵּן עַל-קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ

סְבִיב: וַיְפֹק. לְמַדְבַּחָא. דְקָדֵם יי

וַיִּכְפֹּר עֲלוֹהֵי. וַיִּסַּב. מִדְּמָא דְתוֹרָא
וּמִדְּמָא דְצִפְרָא. וַיִּתִּין. עַל קַרְנֵת

מִדְּבַחָא סְחֹר סְחֹר: דְּפִי וְהִזָּה עָלָיו

מִן-הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ שִׁבְעַ

פְּעָמִים וְטָהְרוּ וְקִדְּשׁוּ

מִטְמְאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְדִי

עלוהי מן דמא. באצבעיה שבע זמנין. וידפיניה ויקדשניה. מסואבת

בני ישראל: ב) וכלה מכפר את-הקדש ואת-אהל

מועד ואת-המזבח והקריב את-השעיר החי:

וישיצי מלכפרא על קודשא. ועל משפן זמנא ועל מדבחה. ויקריב ית

צפרא חיא: בא) וסמך אהרן את-שתיו (כ' ידו) ידיו

על-ראש השעיר החי והתודה עליו את-כל-

עונת בני ישראל ואת-כל-פשעיהם לכל

חטאתם ונתן אתם על-ראש השעיר ושלח

ביד-איש עתי המדברה: ויסמוך אהרן ית תרתין ידוהי.

על ריש צפרא חיא. ויודי עלוהי. ית כל עונת בני ישראל.

— רש"י —

יט והזה עליו מן הדם. אחר שנתן מתנות גג: וטהרו. ממה שעבר: וקדשו. לעתיד
באצבעו על קרנותיו, מזה שבע הזאות על לבא: כ' איש עתי. המוכן לכך מיום אתמול:

זולק הדקדוק: כ' את השעיר החי. לפי שהחיות קמוצה מפני ההפסק לפיכך ה"א בסגול,
וכשתהיה ה"א פתוחה, ג"כ החיות פתוחה על ראש השעיר החי (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

אסראיל. וגרומדם וגמיע
כִּי־טֵאִיָּאֵהֶם. פֹּאדִיא תִּלְאָהֵא
ענֵד ראס אלעֵתוֹד. בעֵתִי בֵּה
מַע רָגַל מַעַד בֵּה אֱלֹהֵי אֱלֹבֵר:
(כב) פֵּהוּ יַחֲמֹל אֱלֵעֵתוֹד עֲלֵי
עֲנֻקָה. עַן גָּמִיע דִּנְוֹבָהֶם אֱלֹהֵי
אַרְצֵי מְנַקְטָעָה. תִּים יִטְלָקָה פִּי
אַלְבֵּר: (כג) תִּים יִדְכִּיל הַרֹן אֱלֹהֵי
כִּיבֵא אֱלִמְחֻצִיר. פִּיכִרְג אֱלֹהֵי
מַגְמֵרָה. תִּים יִנְזַע תִּיֵאָב אֱלֹהֵי
עֶשֶׂר. אֱלֹדֵי לְבַסְהָא פִּי דְכִיֹּלָה
אֱלֹהֵי אֱלֻקְדִס. וַיִּדְעָהֵא הַנֶּאֱד:
(כד) תִּים יִגְסֵל בְּדִנְהָ בְּאַלְמָא פִּי

וַיִּתֵּן כָּל מַרְדֵּיהוֹן לְכָל חֲטָאֵיהוֹן. וַיִּתֵּן
יְתָהוֹן עַל רִישׁ צְפִירָא. וַיִּשְׁלַח בְּיַד גְּבֵר
דְּזַמִּין לַמֶּהֱךָ לְמַדְבָּרָא: כַּב וְנִשְׂא
הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת־כָּל־
עֹונֹתֶם אֶל־אַרְץ גִּזְרָה
וְשִׁלַּח אֶת הַשְּׁעִיר בַּמִּדְבָּר:
וַיִּטּוֹל צְפִירָא עֲלוֹהֵי. יֵת כָּל חוֹבֵיָהוֹן
לְאַרְע דְּלֵא יִתְבָּא. וַיִּשְׁלַח יֵת צְפִירָא
בַּמִּדְבָּרָא: כַּב וּבֵא אֶהָרֹן אֶל־
אַהֵל מוֹעֵד וּפְשִׁט אֶת בְּגָדֵי

הַבָּד אֲשֶׁר לְבָשׁ בְּבֵאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחֵם
שָׁם: וַיִּיעוֹל אֶהָרֹן לְמִשְׁכַּן זִמְנָא. וַיִּשְׁלַח יֵת לְבוּשֵׁי בּוּצָא. דְּלִבְשׁ
בְּמִיעֲלֵיהּ לְקוֹדְשָׁא. וַיִּצְנַעְנוּן תַּמָּן: כַּד וּרְחֵץ אֶת־בְּשָׂרוֹ

— כַּסִּי —

לְבָן, וְאֵילוֹ וְאֵיל הָעֵם וּמִקְצַת הַמוֹסָפִין בְּבִגְדֵי
זָהָב, וְהוֹצֵאת כַּף וּמְחֹתָהּ בְּבִגְדֵי לְבָן, וְשִׁירֵי
הַמוֹסָפִין וְתַמִּיד שְׁלֵבֵין הָעֵרְבִים וְקִטּוֹרֶת
הַהֵיכָל שֶׁעַל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי בְּבִגְדֵי זָהָב. וְסִדֵּר
הַמִּקְרָאוֹת לְפִי סִדֵּר הָעֵבֹדוֹת כִּף הוּא וְשִׁלַּח
אֶת הַשְּׁעִיר בַּמִּדְבָּר, וְרָחֵץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם
וּגְיֵי וַיִּצָּא וַעֲשֶׂה אֶת עוֹלָתוֹ וּגְיֵי וְאֵת הַלֵּב
הַחֹטֵאת וּגְיֵי. וְכָל הַפְּרִשָׁה עַד וְאַחֲרֵי כֵן יָבֵא
אֶל הַמִּזְבֵּחַ, וְאַחֵר כִּף וּבֵא אֶהָרֹן: וְהִנִּיחֵם
שָׁם. מְלַמֵּד שְׁטַעוֹנִין גְּנִיזָה, וְלֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ
בְּאוֹתָן אַרְבָּעָה בְּגָדִים לְיוֹם כְּפוּרִים אַחֵר:
כִּי וְרָחֵץ אֶת בְּשָׂרוֹ וּגְיֵי. לְמַעַלָּה לְמִדְּנוּ
מִוִּרְחֵץ אֶת בְּשָׂרוֹ וּלְבָשָׁם (פִּסְוֹ ז), שְׂכִשְׁהוּא
מִשְׁנֵה מִבְּגְדֵי זָהָב לְבִגְדֵי לְבָן טַעוֹן טְבִילָה,

כַּב וּבֵא אֶהָרֹן אֶל אַהֵל מוֹעֵד. אָמְרוּ
רְבוּתֵינוּ, שָׂאִין זֶה מְקוֹמוֹ שְׁלִמְקָרָא זֶה, וְנִתְנוּ
טַעַם לְדְבָרֵיהֶם בְּמִסְכַּת יוֹמָא (דף נז ב) וְאָמְרוּ
כָּל הַפְּרִשָׁה כְּלָה אֲמוּרָה עַל הַסֵּדֶר, חוּץ
מִבִּיאָה זֶה, שֶׁהִיא אַחֵר עֲשִׂית עוֹלָתוֹ וְעוֹלַת
הָעֵם וְהַקְטֵרֶת אִימּוּרֵי פֶר וְשְׁעִיר שְׁנַעֲשִׂים
בְּחוּץ בְּבִגְדֵי זָהָב, וְטוֹבֵל וּמְקַדֵּשׁ וּפּוֹשֵׁטָן
וְלוֹבֵשׁ בְּגֵדֵי לְבָן: וּבֵא אֶל אַהֵל מוֹעֵד.
לְהוֹצִיא אֶת הַכַּף וְאֵת הַמִּחְתָּה שֶׁהַקְטִיר בֵּה
הַקְטֵרֶת לְפָנָי וּלְפָנֵים: וּפְשִׁט אֶת בְּגָדֵי
הַבָּד. אַחֵר שֶׁהוֹצִיאָם וְלוֹבֵשׁ בְּגֵדֵי זָהָב
לְתַמִּיד שְׁלֵבֵין הָעֵרְבִים. וְזֶהוּ סִדֵּר הָעֵבֹדוֹת
תַּמִּיד שְׁלִשְׁחַר בְּבִגְדֵי זָהָב, וְעֵבֹדֶת פֶּר
וְשְׁעִיר הַפְּנִימִיִּים וְקִטְרֵת שְׁלִמְחֹתָהּ בְּבִגְדֵי

תפסיר רס"ג

מוציע מקדש. וילבס תיאבה אלמעלומה. תים זכרג. ויקרב צואעדה וצואעד אלקום. ויסתגפר ענה וענהם: כה) ושחום אלדיכונאת יקתרהא עלי אלמד'בת: כו) ואלמטלק אלעתוד פי גבל עזאו. יגסל תיאבה. וירחץ בדנה באלמא. ובעד דאלך ידכיל אלי אלעספר: כז) ואמא דת' אלדיכנה ועתוד אלדיכנה.

**בַּמִּים בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְלִבָּשׁ
אֶת־בְּגָדָיו וַיַּצֵּא וַעֲשֵׂה
אֶת־עֲלָתוֹ וְאֶת־עֲלַת הָעֵם:
וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד הָעֵם:**

ויסחי ית בשריה במיא באתר קדיש. וילבש ית לבושוהי. ויפוק. ויעביד ית עלתיה וית עלת עמא. וכפר עלוהי ועל

עמא: (שלישי) (שני כשהן מחוברות)

חמיוטי בספרי תימן

וְאֵת חֶלֶב הַחֲטָאִת יִקְטִיר

**הַמִּזְבֵּחַ: וְיֵת. תרבי חטוא יסיק למדבחא: כז) והמשלח
אֶת־הַשָּׁעִיר לְעִזָּאִיל יִכַּסּ בְּגָדָיו וְרָחַץ
אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמִּים וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹא אֶל־הַמִּחֲנֶה:
וּדְמוּבִיל יֵת צְפִירָא לְעִזָּאִיל. יצבע לבושוהי. ויסחי ית בשריה במיא.
וּבַתֵּר כֵּן יֵעוֹל לְמִשְׁרֵיתָא: כז) וְאֵת פֵּר הַחֲטָאִת וְאֵת |
שָׁעִיר הַחֲטָאִת אֲשֶׁר הוּבֵא אֶת־דָּמָם לְכִפֵּר**

רש"י

ועשה את עלתו. איל לעולה האמור למעלה (פסוק ג) בזאת יבא אהרן וגו': ואת עלת העם. ואיל אחד לעולה האמור למעלה (פסוק כ) ומאת עדת בני ישראל וגו': כז) ואת חלב החטאת. אימורי פר ושעיר: יקטיר המזבחה. על מזבח החיצון, דאלו בפנימי פתיב (שמות ל ט) לא תעלו עליו קטרת ורה ועולה ומנחה: כז) אשר הובא את דמם. להיכל ולפני ולפנים:

שבאותה טבילה פשט בגדי זהב שעבד בהן עבודת תמיד שלשחר ולבש בגדי לבן לעבודת היום, וכאן למדנו שפשהוא משנה מבגדי לבן לבגדי זהב טעון טבילה: במקום קדוש. המקדש בקדשת עזרה והיא היתה בגג בית הפרוה, וכן ארבע טבילות הבאות חובה ליום, אבל הראשונה היתה בחול: ולבש את בגדיו. שמונה בגדים שהוא עובד בהן כל ימות השנה: ויצא. מן ההיכל אל החצר שמזבח העולה שם:

תפסיר רס"ג

אלדי אדכיל מן דמאקמא
לאלאסתגפאר פי אלקודס.
פליכרגהא אלי כארג
אלעספר. ויחרקו באלנאר.
גלודגהא ולחומקא ופרתהמא:
כה) ואלמחרקהמא. יגסל
תיאבה. וירחץ בדינה באלמא.
ובעד דיאלד ידכיל אלי
אלעספר: כט) פיון דיאלד לכם
רסם אלהה. פי אליום
אלעאשר. מן אלשהר
אלסאבע תגיעו אנפסכם. ושיי
מן אלעמאל לא תעמלו.
אלצרות. ואלגריב אלדכיל פי
מא בינכם: ל) ופי תדא אליום.
יסתגפר ענכם ליטהרכם כמא
בינת. פמן גמיע כטאיאכם.
בין ידי אללה תטהרו:

בְּקֹדֶשׁ יוֹצִיא אֶל-מִחוּץ
לְמַחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בְּאֵשׁ אֶת-
עֲרֹתָם וְאֶת-בְּשָׂרָם וְאֶת-
פְּרָשָׁם: וְיָת תּוֹרָא דְחֻטָּא. וְיָת
צְפִירָא דְחֻטָּא. דְּאִתְעַל מִדְּמַהוּן
לְכַפָּרָא בְּקוּדְשָׁא. יתפקון למברא
למשריתא. ויוקדון בנורא. ית משכהון
וית בשרהון וית אוכלהון:
כח) וְהִשְׂרַף אֶתְּם יַכְבֵּם
בַּגִּדֵי וְרַחַץ אֶת-בְּשָׂרוֹ
בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי-כֵן יָבֹוא אֶל-
הַמַּחֲנֶה: ודמוקיד יתהון. יצבע
לבושהי. ויסחי ית בשריה במיא.

ובתר פן ייעול למשריתא: כט) וְהִיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת
עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂוֹר לַחֹדֶשׁ תַּעֲנוּ
אֶת-נַפְשֹׁתֵיכֶם וְכָל-מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ
הָאֲזֹרָח וְהַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם: ותהי לכון לקים עלם.
בירחא שביעאה. בעשרא לירחא תענון ית נפשתיכון. וכל עבידא
לא תעבדון. יציביא. וגיוריא דיתגירון ביניכון: ל) פִּי-בַיּוֹם
הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְּכֶם מִכָּל
חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תְּטַהֲרוּ: ארי ביומא הדין.
יכפר עליכון לדפאה יתכון. מכל חוביכון. קדם יי תדפון:

תפסיר רס"ג

לא שִׁבֹּת שִׁבְתוֹן הִיא לָכֶם
 וְעֲנִיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם
 חֻקַּת עוֹלָם: שָׁבָא שִׁבְתָּא הִיא
 לְכוּן. וְתַעֲנוּן יֵת נַפְשֹׁתְכוֹן. קִים עָלֶם:
 לב וְכִפֹּר הִכְהֵן אֲשֶׁר־יִמְשַׁח
 אֹתוֹ וְאֲשֶׁר יִמְלֵא אֶת־יָדוֹ
 לְכַהֵן תַּחַת אָבִיו וְלִבְשׁ
 אֶת־בְּגָדֵי הַכֹּהֵן בְּגָדֵי

לא) וסבת הי עטלה לכם. אד' תגיעון אנפסכם. רסם אלדהר: לב) וכדיאלך יסתגפר אלמאם אלד'י ומסת. ויכמל ואגבה. ל'אם מכאן אביה. פלילבס תיאב אלעשר תיאב אלקדס: לג) ויסתגפר פי כ'ואז' אלמאקדאס. ופי כ'בא אלמחצר. וענד אלמד'בת. יסתגפר פיהא. ען אלאימה וען סאיר אלגוק: לד) פתכון תדיה לכם רסם אלדהר. אן יסתגפר

הַקֹּדֶשׁ: ויכפר כהנא דירבי יתיה. ודיקריב ית קורבניה. לשמשא תחות אבוהי. וילבש. ית לבושי בוץא לבושי קודשא: לג וְכִפֹּר אֶת־מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ יִכַּפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם הַקֹּהֵל יִכַּפֵּר: ויכפר על מקדש קודשא. ועל משכן ומנא. ועל מדבחא יכפר. ועל כהניא. ועל כל עמא דקהלא יכפר: לד וְהִי־תָה־זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכִפֹּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל־חַטָּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וְתִהִי דָא לְכוּן לְקִים עָלֶם.

— רס"י —

תלמוד לומר ואשר ימלא את ידו וגוי, והם כל הכהנים הגדולים שעמדו מיאשיהו ואילה שבמינו נגנזה צלוחית שלשמן המשחה: לכהן תחת אביו. ללמד שאם בנו ממלא את מקומו הוא קודם לכל אדם: לז ויעש כאשר צוה ה' וגוי. כשהגיע יום

לז וכפר הכהן אשר ימשח וגוי. בפרה זו שליום הכפורים אינה כשרה אלא בכהן גדול. לפי שנאמרה כל הפרשה באהרון, הצרף לומר בכהן גדול הבא אחריו שיהא כמוהו: ואשר ימלא את ידו. אין לי אלא המשוח בשמן המשחה, מרבה בגדים מנין.

תפסיר רס"ג

כדיאד. ען בני אסראיל מן גמיע כ'טאיהם. מרה ואחדה פי אלסנה. פצנע כמא אמר אללה מוסי: יז א) תים כלם אללה מוסי תכלימא: ב) מר הרון ובניה וסאיר בני אסראיל. וקל להם. תדא אלמור אלדי אמר בה אללה: ג) אי רגל מן בני אסראיל. יד'בח תיורא או כבשא. או ענזא פי אלעספר. או פי כארגה: ד) ולם יאתי בה אלי באב כ'פא אלמחציר. פיקרבה אד' הו קרבאן ללה בין ידי

לכפרא. על בני ישראל מכל חוביהון.
תדא בשתא. ועבד. כמא דפקיד יי

ית משה: פ (רביעי) ❁ טיטיר תימן ❁

שלוטי כשהו מחוברות בסת"י

יהוה אל-משה לאמר:
ומליל יי עם משה למימר: ב דבר
אל-אהרן ואל-בניו ואל
כל-בני ישראל ואמרת
אליהם זה הדבר אשר
צוה יהוה לאמר: מליל עם

אהרן ועם בנוהי. ועם כל בני ישראל. ותימר להון. דין פתגמא.
דפקיד יי למימר: ג איש איש מבית ישראל אשר
ישחט שור או-כשב או-עז במחנה או אשר
ישחט מחוץ למחנה: גבר גבר מבית ישראל. דיבוס. תור
או אמר. או עז במשריתא. או דיבוס. מברא למשריתא:
ד ואל-פתח אהל מועד לא הביאו להקריב
קרבן ליהוה לפני משכן יהוה דם יחשב

— רס"י —

הכפורים עשה פסדר תזה, ולהגיד שבחו
שלאהרן שלא היה לובשן לגדלתו, אלא
במקנים גזרת המקל:
ד ג אשר ישחט שור או כשב. במקדשין
הכתוב מדבר, שנאמר להקריב קרבן:
במחנה. חוץ לעזרה: ד דם יחשב. בשופר
דם האדם שמתחייב בנפשו: דם שפך.
לרבות את הזורק דמים בחוץ:

שמון המור (ו) איש איש. המנהג להפריד ביניהם. וכן להלן פסוק ח' ופסוק י', וכן בפסוק י"ג, וכן בכל מקום.

תפסיר רס"ג

לְאִישׁ הֵהוּא דָם שָׁפַךְ
 וּנְכַרְתָּ הָאִישׁ הֵהוּא מִקֶּרֶב
 עִמּוֹ: וְלִתְרַע מִשְׁפָּן זִמְנָא לֹא אִיתִיָּה.
 לְקִרְבָּא קוֹרְבָנָא קָדָם יי. קָדָם מִשְׁפָּנָא
 דִּיִּי. דְּמָא יִתְחַשֵּׁיב. לְגוֹבְרָא הֵהוּא דְּמָא
 אֲשֶׁר. וְיִשְׁתַּיְצִי. אֲנָשָׁא הֵהוּא מִגּוֹ עִמִּיָּה:
 לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֶת־זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר
 הֵם זִבְחִים עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה
 וְהִבִּיִּאם לִיהוָה אֶל־פֶּתַח
 אֹהֶל מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן
 וּזְבָחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לִיהוָה

מספנה. פהו יחסב עליה כמן
 קוד ספך דם אנסאן. וינקטע
 דיאלך אלאנסאן מן בין קומה:
 (ה) לפי יאתון בני אסראיל.
 בדיבאיחהם אלתי לעלהם אן
 ידיבחוניהא עלי וגה אלצחרא.
 פיגו בהא בין ידי אללה. אלי
 באב כ'בא אלמחציר אלי
 אלאמאם. פדיבחוניהא דיבאיח
 סלאמה ללה: (ו) וירש אלאמאם
 דמהא עלי מד'בח אללה.
 אלדי ענד באב כ'בא
 אלמחציר. ויקתר שחמהא.
 מקבולא מרצייא ללה: (ז) ולא
 ידיבחו אבדאן דיבאיחהם.
 לאלשיאטין. אלדי הם יטגון פי
 תבעהא. פיכון דיאלך להם.

אוֹתָם: בְּדִיל דִּיִּיתוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. יְת דְּבַחִיהוֹן דְּאֲנוֹן דְּבַחִין עַל אִפִּי
 חַקְלָא. וְיִיתוֹנוֹן לְקָדָם יי. לִתְרַע. מִשְׁפָּן זִמְנָא לֹות כְּהֵנָּא. וְיִכְסוּן.
 נְכַסְתָּ קוֹדְשֵׁינָּךְ. קָדָם יי יְתֵהוֹן: וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת־הַדָּם
 עַל־מִזְבַּח יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר
 חֶחֱלֵב לְרִיחַ נִיחַח לִיהוָה: וְיִזְרוֹק כְּהֵנָּא יְת דְּמָא עַל
 מִדְּבַחָא דִּיִּי. בִּתְרַע מִשְׁפָּן זִמְנָא. וְיִסִּיק תְּרַבָּא. לְאֶתְקַבְּלָא בְּרַעוּא
 קָדָם יי: וְלֹא־יִזְבָּחוּ עוֹד אֶת־זִבְחֵיהֶם לְשַׁעִירִם
 אֲשֶׁר הֵם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם חֲקַת עוֹלָם תִּהְיֶה־

— כ"י —

כ אשר הם זבחים. אשר הם רגילים לזבוח: ללשעירם. לשדים, כמו (ישעי' יג כה) ושעירים
 ירקדו שם:

תפסיר רס"ג

רסס אלדהר לאגיאלהם:
 (ח) וקל להם. אי רגל מן בני
 אסראיל. ומן אלגריב אלדכיל
 פי מא בינדם. יחרק צעידה או
 ד'בחה: ט) ואל' באב כ'בא
 אלמחצר לם יאתי בה. ליקרבה
 כד'אך ללה. פינקטע ד'אלך
 אל'אנסאן מן קומה: י) ואי רגל
 מן אל אסראיל. ומן אלגריב
 אלדכיל פי מא בינדם. יאכל
 שייא מן אלדם. אחללת ג'צ'בי
 פיה. וקטעתה מן בין קומה:

זאת להם לדרתם: ולא
 ידבחו עוד ית דבחיהוּן. לשידין. דאנון
 טען בתריהוּן. קים עלם. תהי דא להוּן
 לדריהוּן: (חמישי) (שלישי כשהן מחוברות)
ואלהם תאמר איש איש
מבית ישראל ומן הגר
אשר יגור בתוכם אשר-
יעלה עלה או-זבח: ולהוּן
 תימר. גבר גבר מבית ישראל. ומן
 גיריא דיתגירון ביניהוּן. דיסיק עלתא

או נכסת קודשיא: ט) **ואל-פתח אהל מועד לא**
יביאנו לעשות אתו ליהוה ונכרת האיש
ההוא מעמיו: ולתרע משפן זמנא לא ייתניה. למעבד יתיה
 קדם יי. וישתיצי. אנשא ההוא מעמיה: ז) **ואיש איש מבית**
ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יאכל כל-
דם ונתתי פני בנפש האכלת את-הדם
והכרתי אתה מקרב עמה: וגבר גבר מבית ישראל.
 ומן גיריא דיתגירון ביניהוּן. דייכול כל דם. ואתין רוגזי.
 באנשא דיכול ית דמא. ואשיצי יתיה מגו עמיה:

— כ"י —

שנאמר בנפש זכפר, יכול לא יקא חזב אלא
 על דם המקדשים, תלמוד לומר כל דם:
 ונתתי פני. פנאי שלי, פונה אני מכל עסקי
 ועוסק בו:

אשר יעלה עלה. לחזב על המקטיר
 איברים בחוץ כשוחט בחוץ, שאם שחט
 אחד והעלה חברו שניהם חזבין: ט) ונכרת.
 ורעו נכרת וימיו נכרתין: י) כל דם. לפי

תפסיר רס"ג

(יא) לאן נפש גמיע אלבשריון
אלדם מסכנהא. ולד'אלך
געלטה לכם עלי אלמד'בת.
ליסתג'פר ביה ען אנפס'כם. לאן
אלדם יכפר ען אלנפס:
(יב) ולד'אלך קלת לבני
אסראיל. כל אנסאן מנפם לא
יאכל דמא. חתי אלג'ריב
אלדכיל פי מא בינכם לא יאכל
דמא: (יג) ואי רגל מן בני
אסראיל. ומן אלג'ריב אלדכיל
פי מא בינכם. אצטאד צידא
מן אלו'חוש או מן אלטאיר
אלד'י אכלה חלאל. פלוצב
דמה. ויאר'יה באלתראב:
(יד) לאן נפש גמיע אלבשריון.

**כִּי־נֶפֶשׁ הַבֶּשֶׂר בְּדָם
הוּא וְאֲנִי נֹתְתִיו לְכֶם
עַל־הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל־
נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי־הֵדָם הוּא**

**בַּנֶּפֶשׁ יִכָּפֵר: אֲרִי נֶפֶשׁ בִּשְׂרָא
בַדְמָא הִיא. וְאֲנָא. יְהַבְתִּיהָ לְכוּן עַל
מִדְבַּחָא. לְכַפֵּרָא עַל נַפְשַׁתְכוּן. אֲרִי
דְמָא הוּא עַל נַפְשָׁא מְכַפֵּר:**

**עַל־כֵּן אִמַרְתִּי לְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל כָּל־נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא
תֹאכַל דָּם וְהִגַּר הִגַּר
בְּתוֹכְכֶם לֹא־יֹאכַל דָּם:**

על כן אמרית לבני ישראל. כל אנש מנכון לא ייכול דם. וגיוריא.
דיתג'רון ביניכון לא ייכלון דם: **וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּמִן־הִגֵּר הִגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יֵצוּד יֵצִיד
חַיָּה אוֹ־עוֹף אֲשֶׁר יֹאכַל וְשָׁפַךְ אֶת־דָּמוֹ
וְכִסְהוּ בַעֲפָרָא: וְגִבֹר גִּבֹר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִן גִּיּוֹרֵיָא דִּיתְגִּירוֹן
בִּינְיָהוֹן. דִּיעוּד. צִידָא חֵיתָא. או עוֹפָא דְמֵתֹאכִיל. וַיִּישׁוּד יֵת דְמִיָּה.
וּיְכַסִּינָהּ בַעֲפָרָא: כִּי־נֶפֶשׁ כָּל־בֶּשֶׂר דָּמוֹ בַּנֶּפֶשׁוֹ**

— רס"י —

אזיון ותרגולין מנין. תלמוד לומר ציד ציד מפל
מקום. אם כן למה נאמר אשר יצוד, שלא
יאכל בשר אלא בהזמנה הזאת: **אֲשֶׁר יֹאכַל.**
פֶּרֶט לְטֵמְאִים: יד דמו בנפשו הוא. דמו
הוא לו במקום הנפש, שהנפש תלויה בו:

יא כי נפש הבשר. שלכל בריה בדם היא
תלויה, ולפיכך נתתיו על המזבח לכפר על
נפש האדם. תבוא נפש ותכפר על הנפש:
יב כל נפש מכם. להזהיר גדולים על
הקטנים: יג אשר יצוד. אין לי אלא ציד,

תפסיר רס"ג

כל ואחד פי דמוה. ולאני קלת לבני אסראיל. דם כל בשרי לא תאכלו. אד' נפס כל בשרי אלהם מסכנהא. וכל מן אכלה ינקטע: טו) ואי אנסאן אכל גבילה או סקימה. מן אלצריח ואלגריב. פליגסל תיאבה. וירחץ באלמא. וינגס אלי אלמגיב ויטהר: טז) פאן הו לם יגסלה. או לם ירחץ בדנה. פקד חמל וזרה: יח א) תים כלם אללה מוסי תפלימא: ב) מר בני אסראיל.

הוּא וְאָמַר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
דָּם כָּל-בֶּשֶׂר לֹא תֹאכְלוּ
כִּי נֶפֶשׁ כָּל-בֶּשֶׂר דָּמוֹ הוּא
כָּל-אֲכָלְיוֹ יִפְרֹת: אֲרֵי נֶפֶשׁ כָּל
בִּשְׂרָא. דְּמִיָּה בְּנַפְשֵׁיהּ הוּא. וְאָמַרְתָּ
לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל. דָּם כָּל בִּשְׂרָא לֹא תִיכְלוּן.
אֲרֵי נֶפֶשׁ כָּל בִּשְׂרָא דְּמִיָּה הִיא. כָּל
דֵּיכְלֵנִיָּה יִשְׁתִּיעֵי: טו) וְכָל-נֶפֶשׁ
אֲשֶׁר תֹּאכַל נְבִלָה וְטֹרְפָה
בְּאֶזְרַח וּבִגֵּר וּכְבֹּס בְּגָדָיו

וְרַחֵץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד-הָעֶרֶב וְטָהָר: וְכָל אִנְשׁ.
דֵּיכּוֹל נְבִילָא וְתַבִּירָא. בִּיצִיבִיָּא וּבִגִּירִיָּא. וַיִּצַּע לְבוֹשׁוֹהֵי. וַיִּסְחֵי
בַּמַּיָּא. וַיְהִי מִסָּאב עַד רַמְשָׂא וַיִּדְבֵּי: טז) וְאִם לֹא יִכְבֹּס
וּבִשְׂרוֹ לֹא יִרְחֹץ וְנִשְׂא עֹנוֹ: וְאִם לֹא יִצַּע. וּבִשְׂרִיָּה

לֹא יִסְחֵי. וַיִּקְבֵּל חֻבִּיָּה: פ) ⚡ טיבניני תימן בספרי ⚡ רבינו כשהו מהוברות בסת"ו

יח א) וַיִּדְבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמִלִּיל יִי עִם
מֹשֶׁה לְמִימַר: ב) דִּבֵּר אֶל-בָּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ

רס"י

וכן שנינו יכול תהא נבלת עוף טמא מטמאה בבית הבליעה, תלמוד לומר טרפה, מי שיש במינו טרפה, יצא עוף טמא שאין במינו טרפה: טו) וְנִשְׂא עֹנוֹ. אם יאכל קדש או יכנס למקדש חייב על טמאה זו ככל שאר טמאות: וּבִשְׂרוֹ לֹא יִרְחֹץ וְנִשְׂא עֹנוֹ. על רחיצת גופו עניש פרת ועל כבוס בגדים במלקות:

כִּי נֶפֶשׁ כָּל בֶּשֶׂר דָּמוֹ הוּא. הַנֶּפֶשׁ הִיא הַדָּם. דָּם וּבִשְׂרָא לְשׁוֹן זָכָר, נֶפֶשׁ לְשׁוֹן נְקֵבָה: טו) אֲשֶׁר תֹּאכַל נְבִלָה וְטֹרְפָה. בְּנְבִלַת עוֹף טָהוֹר דְּבֵר הַפְּתוּב, שְׁאִין לָהּ טָמְאָה אֲלֵא בְּשַׁעָה שְׁנִבְלַעַת בְּבֵית הַבְּלִיעָה, וְלִמְדָה כָּאן שְׁמִטְמָאָה בְּאֲכִילְתָּהּ, וְאִינָה מִטְמָאָה בְּמִנְעָה. וְטֹרְפָה הָאֲמוּרָה כָּאן לֹא נִכְתְּבָה אֲלֵא לְדְרוּשׁ.

תפסיר רס"ג

וקל להם. אנא אללה רבכם: (ג) כצנאיע אהל בלד מצר. אלדי אקמתם פיה לא תצנעו. וכצנאיע אהל בלד פנעאן. אלדי אנא מדכילכם הנאך לא תצנעו. וברסומהם לא תסירו: (ד) אחכאמי פאצנעו. ורסומי אחפצו וסירו בהא. אנא אללה רבכם אגאזיכם כירא:

אֱלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
מִלִּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְתִימַר לְהוֹן.
אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶן: **כְּמַעֲשֵׂה**
אֶרֶץ-מִצְרַיִם אֲשֶׁר
יֹשְׁבֵתֶם-בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ
וְכַמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר
אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה

לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחַקְתִּיהֶם לֹא תִלְכוּ: פֶּעוּבְדֵי עַמָּא
דְּאָרְעָא דְּמִצְרַיִם. דִּיתִיבְתוֹן בַּהּ לֹא תַעֲבֹדוּן. וְכַעֲבֹבְדֵי עַמָּא
דְּאָרְעָא דְּכְנַעַן. דְּאֲנִי מַעִיל יִתְכוֹן לְתַמָּן לֹא תַעֲבֹדוּן. וּבְנַמּוּסִיהוֹן
לֹא תִתְּהוֹן: **אֶת-מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֶת-חֻקְתֵי**
תִּשְׁמְרוּ לְלֶכֶת בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: יֵת דִּינֵי
תַעֲבֹדוּן. וְיֵת קִימֵי תַטְרוֹן לְהִלְכָא בְּהוֹן. אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶן:

— רס"י —

אלא אלו גמוסות שלהן, דברים הנקוקין להם, כגון טרטיאות ואצטדיאות. רבי מאיר אומר אלו דרכי האמורי שמונו חכמים: **זאת משפטי תעשו.** אלו דברים האמורים בתורה במשפט, שאלו לא נאמרו, היו כדאי לאמרן: **ואת חקתי תשמרו.** דברים שהם גזרת המלך, שיצר הרע משיב עליהם, למה לנו לשמרן, ואמות העולם משיבין עליהם, כגון אכילת חזיר ולבישת שעטנז וטהרת מי חטאת, לכך נאמר אני ה' גזרתי עליכם, אי אתם רשאים להפטר: **ללכת בהם.** אל תפטר מתוכם, שלא תאמר למדתי חכמת ישראל אלה ואלמד חכמת האמות:

זה אני ה' אלהיכם. אני הוא שאמרתי בסיני (שמות כ ז) אנכי ה' אלהיך, וקבלתם עליכם מלכותי, מעתה קבלו גזרותי. רבי אומר גלוי וידוע לפניו שסופן לנתק בעריות בימי עזרא לפיכך בא עליהם בגזרה אני ה' אלהיכם, דעו מי גזר עליכם, דין להפירע ונאמן לשלם שכר: **כמעשה ארץ מצרים.** מגיד שמעשיהם שלמצריים ושלפנעניים מקלקלים מפל האמות, ואותו מקום שישבו בו ישראל מקלקל מן הכל: **אשר אני מביא אתכם שמה.** מגיד שאותן עממין שכבשו ישראל מקלקלים יותר מכלם: **ובחקתיהם לא תלכו.** מה הניח הכתוב שלא אמה

תפסיר רס"ג

(ה) פֶּאֶחֶפְצוּ רְסוּמֵי וְאַחֲפֹאמֵי.
פֶּאֶחֶפְצוּ גִזָּא אֵי אֲנִסְאֵן עֵמֶל בְּהֵא.
אֵן יִחִיא אֱלֹהֵימָה אֱלֹהֵימָה.
אֲנֵא אֱלֹהֵי דְאִים אֱלֹהֵימָה: (ו) כֹּל
רְגֵל מְנַכֵּם אֱלֵי נְסִיב דִּיאֲתָה.
לֹא יִתְקַדֵּם לְכַשְׁף סוּתָהּ. אֲנֵא
אֱלֹהֵי נְהִיתְכֶם עַן דִּיאֲלֵד:
(ז) סוּת אֲבִיךָ. וְסוּת אֲמִךָ לֹא
תִכְשֹׁף. אֲמֵא וְקֹלֶת סוּת אֲמִךָ
פְּהֵי אֲמִךָ נִפְסָהּ. לֹא תִכְשֹׁן
סוּתָהּ: (ח) וְאֲמֵא סוּת אֲבִיךָ
פְּהֵי זֹגְהָ אֲבִיךָ. לֹא תִכְשֹׁן
סוּתָהּ: (ט) וְסוּת אֲכִיךָ

וְשִׁמְרֶתֶם אֶת-חֻקֹּתַי
וְאֶת-מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אַתֶּם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם אֲנִי
יְהוָה: וְתִטְרוּן יָת קִימֵי וְיָת דִּינֵי. דְּאִם
יַעֲבִיד יִתְהוֹן. אֲנִשָּׂא יִיחֵי בְּהוֹן בְּחֵי
עֲלֵמָא. אֲנֵא יֵי: **ס** (שֵׁשִׁי) אִישׁ
אִישׁ אֶל-כָּל-שָׂאֵר בְּשָׂרוֹ
לֹא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת עֵרוֹה
אֲנִי יְהוָה: גִּבֹר גִּבֹר לְכָל קָרִיב

בְּשָׂרִיהָ. לֹא תִקְרְבוּן לְגִלְאָה עֵרְיָא. אֲנֵא יֵי: **ס** עֵרוֹת אֲבִיךָ
וְעֵרוֹת אֲמִךָ לֹא תִגְלֶה אֲמִךָ הוּא לֹא תִגְלֶה
עֵרוֹתֶיהָ: עֵרִית אֲבִיךָ לֹא תִגְלֵי. אֲמִךָ הִיא לֹא תִגְלֵי
עֵרִיתָהּ: **ס** עֵרוֹת אִשְׁת־אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה עֵרוֹת
אֲבִיךָ הוּא: עֵרִית אֶתְת אֲבִיךָ לֹא תִגְלֵי. עֵרִיתָא דְאֲבִיךָ הִיא:
ס עֵרוֹת אֲחוֹתֶךָ בֵּת-אֲבִיךָ אוֹ בֵּת-אֲמִךָ

— רס"ד —

לְכָרָ נֶאֱמַר לְשׁוֹן רַבִּים: אֲנִי ה'. נֶאֱמָן לְשִׁלְמָ
שְׂכָר: **ז** עֵרוֹת אֲבִיךָ. זוֹ אִשְׁת אֲבִיךָ, אוֹ אִינוּ
אֵלָא בְּמִשְׁמֵעוּ, נֶאֱמַר כָּאֵן עֵרוֹת אֲבִיךָ,
וְנֶאֱמַר לְהֵלֵן (ויקרא כ יב) עֵרוֹת אֲבִיו גִּלְהָ, מִה
לְהֵלֵן אִשְׁת אֲבִיו, אֵף כָּאֵן אִשְׁת אֲבִיו: וְעֵרוֹת
אֲמִךָ. לְהֵבִיא אֲמוֹ שְׂאִינָה אִשְׁת אֲבִיו:
ח עֵרוֹת אִשְׁת אֲבִיךָ. לְרַבּוֹת לְאַחַר מִיתָה:
ט בֵּת אֲבִיךָ. אֵף בֵּת אֲנוּסָה בְּמִשְׁמֵעוּ:

כֹּ וְשִׁמְרֶתֶם אֶת חֻקֹּתַי וְגוֹי. לְרַבּוֹת שָׂאֵר
דְּקֹדְקֵי הַפְּרָשָׁה, שְׁלֵא פֶרֶט הַכְּתוּב בְּהֶם.
דְּבָר אַחַר לְתֵן שְׁמִירָה וְעֵשִׂיָה לְחֻקִּים
וְשְׁמִירָה וְעֵשִׂיָה לְמִשְׁפָּטִים, לְפִי שְׁלֵא נִתֵן
אֵלָא עֵשִׂיָה לְמִשְׁפָּטִים וְשְׁמִירָה לְחֻקִּים: וְחֵי
בְהֶם. לְעוֹלָם הַבָּא, שְׂאֵם תֵּאמַר בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וְהֵלֵא סוּפּוֹ הוּא מֵת: אֲנִי ה'. נֶאֱמָן לְשִׁלְמָ
שְׂכָר: וְלֹא תִקְרְבוּ. לְהַזְהִיר הַנְּקֻבָה בְּזָכָר,

שִׁמְן הַמִּזְרֵן (ו) אִישׁ אִישׁ. הַמְנַהֵג לְהַפְרִיד בֵּינֵיהֶם.

תפסיר רס"ג

אבנה' אביך או אבנה' אמך.
אלמולודה דאכילא או
כארגא. לא תכשפן סוותהמא:
(י) וסוות אבנה' אבנך או
אבנה' אבנתך. לא תכשפהמא.
לאנהמא סוואתך: (יא) וסוות
אבנה' זוגה' אביך אלמולודה
מן אביך. הי אלתי ביינת אנהא
אכיתך. לא תכשפן סוותהא:
(יב) וסוות אכית אביך פלא
תכשף. לאנהא נסיבה' אביך:
(יג) וסוות אכית אמך פלא
תכשף. לאנהא נסיבה' אמך:
(יד) וסוות עמך לא תכשף.

מוֹלַדֵּת בַּיִת או מוֹלַדֵּת

חוּץ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָי:

עֲרִית אַחֲתְךָ בֵּת אָבוֹךְ או בֵּת אִמְךָ.
דִּילִידָא מִן אָבוֹךְ מִן אִתָּא אוֹחֲרֵי. או מִן
אִמְךָ מִן גְּבֵר אַחֲרֹן. לֹא תִגְלֵי עֲרִיתְהוֹן:

ס עֲרוֹת בֵּת בְּנֶךְ או בֵּת-

בֵּתְךָ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָי כִּי

עֲרוֹתֶיךָ הֵנָּה: עֲרִית בֵּת בְּרֶךְ או

בֵּת בְּרֶתְךָ. לֹא תִגְלֵי עֲרִיתְהוֹן. אֲרִי

עֲרִיתְךָ אֲנִין: ס עֲרוֹת בֵּת

אִשֶּׁת אָבִיךָ מוֹלַדֵּת אָבִיךָ אַחֲוֹתְךָ הוּא לֹא

תִּגְלֶה עֲרוֹתֶיהָ: עֲרִית בֵּת אִתָּת אָבוֹךְ דִּילִידָא מִן אָבוֹךְ.

אַחֲתְךָ הִיא. לֹא תִגְלֵי עֲרִיתָהּ: ס עֲרוֹת אַחֲוֹת-אָבִיךָ

לֹא תִגְלֶה שְׂאֵר אָבִיךָ הוּא: עֲרִית אַחֲת אָבוֹךְ לֹא

תִּגְלֵי. קָרִיבֵת אָבוֹךְ הִיא: ס עֲרוֹת אַחֲוֹת-אִמְךָ לֹא

תִּגְלֶה כִּי-שְׂאֵר אִמְךָ הוּא: עֲרִית אַחֲת אִמְךָ לֹא תִגְלֵי.

אֲרִי קָרִיבֵת אִמְךָ הִיא: ס עֲרוֹת אַחֲוֵי-אָבִיךָ לֹא

— רס"י —

עֲרוֹת בֵּת בְּנֶךְ. קל וְחֹמֶר לְבִתְךָ, אֵלֶּא
לְפִי שְׂאִין מְזֻהָרִין מִן הַדִּין לְמִדּוּהַ מְגֻזְרָה
שׁוּהַ בְּמִסְכַּת יְבָמוֹת (ג 6): י6 עֲרוֹת בֵּת
אִשֶּׁת אָבִיךָ. לְפִי שְׂאִינוּ חֵיב עַל אַחֲוֹתוֹ
מִשְׁפָּחָה וְנִכְרִית לְכָף נְאֻמֶר בֵּת אִשֶּׁת אָבִיךָ
בְּרִאוּיָה לְקִדּוּשֵׁין: יד עֲרוֹת אַחֲוֵי אָבִיךָ לֹא
תִּגְלֶה. וְמָה הִיא עֲרוֹתוֹ, אֵל אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרַב:

מוֹלַדֵּת בַּיִת או מוֹלַדֵּת חוּץ. בֵּין
שְׂאוּמְרִים לוֹ לְאָבִיךָ קִים אֵת אִמָּה וּבֵין
שְׂאוּמְרִים לוֹ לְאָבִיךָ הוֹצֵא אֵת אִמָּה, כְּגוֹן
מְמוּזְרֵת או נְתִינָה: י עֲרוֹת בֵּת בְּנֶךְ. בְּבִתּוֹ
מִזְנוּסְתּוֹ הַכְּתוּב מְדַבֵּר, וּבִתּוֹ וּבֵת בִּתּוֹ
מִזְנוּסְתּוֹ אֲנִי לְמִדּוּן מְעֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּה לֹא
תִּגְלֶה, בֵּין שְׁהִיא מְמַנּוּ וּבֵין שְׁהִיא מֵאִישׁ אַחֲרֵי:

תפסיד רס"ג

וְדִאֲלֹךְ אֵן לֹא תִתְקַדֵּם אֵלַי
זוּגְתָהּ. אֲדָ' הִי כְעִמְתֶּךָ:
טו) וְסוּוֹת כְּנִתְךָ פְּלֹא תִכְשֹׁף.
וְהִי זוּגְתָ' אֲבִנְךָ. לֹא תִכְשֹׁף
סוּוֹתָהּ: טז) וְסוּוֹת זוּגְתָ' אֲכִיֶּךָ
פְּלֹא תִכְשֹׁף. אֲדָ' הִי כְסוּוֹת
אֲכִיֶּךָ: יז) וְסוּוֹת אֲמַרְאָה
וְאֲבִנְתָהּ לֹא תִכְשֹׁף. וְכִדְאֲלֹךְ
אֲבִנְהָ' אֲבִנְהָ וְאֲבִנְהָ'
אֲבִנְתָהּ. לֹא תִתְכַד' לְתִכְשֹׁף
סוּוֹתָהּ. אֲדָ' הֵן נְסִאִיב וְהִי
פִאֲחֶשָׁה: יח) וְאֲמַרְאָה טַע
אֲכִיֶּתָהּ לֹא תִתְכַד'. לְתִכְוֹן

תְּגִלָּה אֶל-אִשְׁתּוֹ לֹא
תִּקְרַב דְּדַתְךָ הוּא: עֲרִית
אֲחִיבֹךְ לֹא תִגְלִי. לְאִתְתִּיָּה לֹא תִקְרַב:
אִתְתִּי אֲחִיבֹךְ הִיא: **ס טז עֲרוֹת**
כַּלְתְּךָ לֹא תִגְלֶה אִשְׁתִּי
בְּנֶךְ הוּא לֹא תִגְלֶה
עֲרוֹתֶיהָ: עֲרִית כַּלְתְּךָ לֹא תִגְלִי.
אִתְתִּי בְּרֶךְ הִיא. לֹא תִגְלִי עֲרִיתָהּ: **ס**
טז עֲרוֹת אִשְׁת־אֲחִיךָ לֹא

תִּגְלֶה עֲרוֹת אֲחִיךָ הוּא: עֲרִית אִתְתִּי אֲחִיבֹךְ לֹא תִגְלִי.
עֲרִיתָהּ דְאֲחִיבֹךְ הִיא: **ס טז עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא**
תִּגְלֶה אֶת-בֵּית בְּנָהּ וְאֶת-בֵּית-בִּתּוֹתָהּ לֹא תִקַּח
לְגִלּוֹת עֲרוֹתֶיהָ שְׂאֲרָה הִנָּה זְמָה הוּא: עֲרִית
אִתְתָּהּ. וּבִרְתָּהּ לֹא תִגְלִי. יֵת בֵּית בְּרָהּ וְיֵת בֵּית בְּרִתָּהּ. לֹא תִסַּב
לְגִלּוֹתָהּ עֲרִיתָהּ. קְרִיבֵן אֲנִי עֲצַת חֲטִינִי הִיא: **יח וְאִשָּׁה**
אֶל-אֲחִתָּהּ לֹא תִקַּח לְעֶזְרָה לְגִלּוֹת עֲרוֹתֶיהָ
עֲלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ: וְאִתְתָּהּ עִם אֲחִתָּהּ לֹא תִסַּב. לְאֲעָקָא לָהּ.

— כ"ט —

אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשָּׁה וְאֶת אִמָּהּ (ויקרא כ יד).
לְשׁוֹן קִיחָה, אֲבָל אֵינֶס אִשָּׁה מִתָּר לְשֵׁא בִתּוֹ:
שְׂאֲרָה הִנָּה. קְרוּבוֹת (הן) זו לְזוֹ: **זְמָה**. עֲצָה
כְּתִרְגוּמוֹ עֲצַת חֲטִינִי, שְׂיִצְרָךְ יוֹעֲצֶךָ לְחֲטוּא:
יֵס אֶל אֲחִתָּהּ. שְׂתִיחֵן כְּאֲחִת: **לְעֶזְרָה**. לְשׁוֹן

טו **אִשְׁתִּי בְּנֶךְ הִיא**. לֹא אֲמַרְתִּי אֶלֹא בְּשִׁישׁ
לְבִנְךָ אִישׁוֹת בְּהַ פְּרִט לְאֲנוּסָה וְשִׁפְחָה
וּנְכָרִית: יז **עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתּוֹתָהּ**. לֹא אֲסַר
הַכְּתוּב אֶלֹא עַל יְדֵי נְשׁוּאֵי הָרֵאשׁוֹנָה, לְכַף
נֶאֱמַר לֹא תִקַּח לְשׁוֹן קִיחָה, וְכֵן לְעִנְיֵן הָעִנְיָן

תפסיר רס"ג

צ'ארתיין. לתכשף סוותהא. מעהא פי תיארתהא: יט) ואל' אמראה פי תיצ'יה נגאסתהא. לא תתקדם. לתכשף סוותהא: כ) ומע זוגה' צ'אחבד. לא תגעל מצ'אגעטד לאנסאל. ולא לאלתנגס בהא: כא) ולא תעט מן נסלד לאלתקריב לאלצ'נם. ולא תבדל אסם רבד. אנא אללה אלמעאקב: כב) ואלד'כר פלא תצ'אגעה עלי צ'רוב מצ'אגעט אלנסא. פאנהא כ'רהה. כג) ומע שי מן אל' בהאים. לא תגעל מצ'אגעטד לאלתנגס בהא. ופד'אלד

לגלאה עריתה. עלה בחייהא: יט) ואל-
אשה בנדת טמאתה לא
תקרב לגלות ערותה:
ולאתתא פריחוק סאובתה. לא תקרב
לגלאה עריתה: כ) ואל-אשת
עמיתך לא-תתן שכבתך
לזרע לטמאה בה: ובאתת
חברך. לא תתין שכובתך לזרעא.
לאסתאבא בה: כג) ומזרעך
לא-תתן להעביר למלך:

ולא תחלל את-שם אלהיך אני יהוה:
ומזרעך לא תתין לאעפרא למלך. ולא תחיל ית שמא
דאלהך אנא יי: (שבועי) (רביעי כשהן מחוברות) כב) ואת-זכר
לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא: וית
דכורא. לא תשכוב משכבי אתא. תועיבא היא: כג) ובכל-
בהמה לא-תתן שכבתך לטמאה-בה ואשה
לא-תעמד לפני בהמה לרבעה תבל הוא:

— רס"ג —

האש: לא תתן. זו היא מסירתו לכופרים:
להעביר למלך. זו (היא) העברת האש:
כג תבל הוא. לשון קדש וערוה ונאוף. וכן
ואפי על תבליתם (ישעי י כט). דבר אחר
תבל הוא לשון בלילה וערבוב. ורע אדם
וירע בהמה:

צרה לעשות את זו צרה לזו: בחייה. למדך
שאם גרשה לא ישא את אחותה כל זמן
שהיא בחיים: כג למלך. עבודה זרה היא
ששמה מולך. וזו היא עבודתה. שמוסר בנו
לכופרים ועושין שתי מדורות גדולות
ומעבירין את הבן בגליו בין שתי מדורות

שמו המור (כ) לרבעה תבל הוא. לחוד מפיק ה"א. וזהיא דפרשת קדושים לא מפיק ה"א.

תפסיד רס"ג

אלאמראה לא תקף. בין ידי
בהימה לתנוזהא פאנהא
דאיה: כד) לא תעצוני בשי
מן הד'ה. לאן במת'להא עצאני
אלאמם. אלד'י אנא טארדהם
מן בין ידיכם: כה) פלמא נגס
אהל אלבלד. טאלבתהם
בד'נובהם. פשתת אלבלד
אהל: כו) פאחפצו אנתם
רסומי ואחפאמי. ולא תצנעו
שייא מן הד'ה אלמכארה.
אלצ'רית. ואלג'ריב אלדכיל פי
מא בינכם: כז) אד' גמיע הד'ה
אלמכארה. צנעדהא אהל
אלבלד אלד'י מן קבלכם. חתא
נגס: כח) ללא ישתתכם אלבלד

ובכל בעירא. לא תתין שכובתך
לאסתאבא בה. ואתתא. לא תקום.
קדם בעירא. למשלט בה תבלא הוא:
כד **אל-תטמאו בכל-אלה**
כי בכל-אלה נטמאו
הגוים אשר-אני משלח
מפניכם: לא תסתאבון בכל אליו.
ארי בכל אליו אסתאבו עממיא. דאנא
מגלי מן קדמיכון: כה **ותטמא**
הארץ ואפקד עונה עליה
ותקא הארץ את-ישביה:
ואסתאבת ארעא. ואסערית חובה

עלה. ורוקינת ארעא ית יתבהא: כו **ושמרתם אתם**
את-חקתי ואת-משפטי ולא תעשו מכל
התועבת האלה האזרח והגר הגר בתוכם:
ותטרון אתון. ית קימי וית דיני. ולא תעבדון. מכל תועיבתא האליו.
יעיביא. וגיריא דיתגירון ביניכון: כז **כי את-כל-התועבת**
האל עשו אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא
הארץ: ארי ית כל תועיבתא האליו. עבדו אנשי ארעא
דקדמיכון. ואסתאבת ארעא: **עפטיד** כח **ולא-תקיא הארץ**

— רס"י —

כח ולא תקיא הארץ אתכם. משל לבן
מלך שהאכילוהו דבר מאוס. שאין עומד
במעיו אלא מקיאו. כף ארץ ישראל אינה
מקימת עוברי עברה. ותרוממו ולא תרוקין.

תפסיר רס"ג

אלדי נגסתמוה. כמא שתת אלמם אלדין מן קבלכם: (כט) ואעלמו אן כל מן יצנע שייא מן גמיע הד'ה אלמכארה. תנקטע תלך אלנפוס אלצאנעאת מן בין קומהא: ל) ואחפצו מא אסתחפצתכם. ללא תצנעו. מן רסום אלמכארה אלתי צנעת מן קבלכם. ולא תעצוני בהא. אנא אללה רבכם אגאזיכם כירא:

אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם: ולא תרוקן ארעא יתכון. בסאוֹבִיכֹן יתה. כמא דרוקינת. ית עממיא דקדמיכון: כט כי כל-אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתו הנפשות העשות מקרב

עמם: ארי כל דיִעבִיד. מכל תועיבתא האלין. וישתיצון. נפשתיא דיִעבִדן מגו עמהון: ל ושמרתם את-משמרתִי לבלתי עשות מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני יהוה אלהיכם: ותטרון ית מטרת מימרי. בדיל דלא למעבד. מנמוסי תועיבתא דאתעבידא קדמיכון. ולא תסתאבון בהון. אנא יי אלהכון: פ פ פ

פ פיסוקים סימן עדו

רס"י

לשון רקון, מריקה עצמה מהם: כט הנפשות העשות. הזכר והנקבה במשמע: ל ושמרתם את משמרתִי. להזהיר בית דין על כה: ולא תטמאו בהם אני ה' אלהיכם. הא אם תטמאו, אני אלהיכם, ואתם נפסלים מאחרי, ומה הנאה יש לי בכם, ואתם מתחייבים פליה, לכך נאמר אני ה' אלהיכם:

חסלת פרשת אחרי מות

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמִשְׁחַ עֲבָדוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִק: (אמ.)

הפטרה דאחרי מות

ביחזקאל סימן כ"ב

וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: וַהֲוֶה פֶתַח נְבוּאָה מִן קֶדֶם יְיָ,
עַמִּי לְמִימַר: ב וְאַתָּה בֶן-אָדָם הִתְשַׁפֵּט הִתְשַׁפֵּט
אֶת-עֵיר הַדָּמִים וְהוֹדַעְתָּה אֶת כָּל-תּוֹעֲבֹתֶיהָ: וְאַתָּה בֶן-
אָדָם. הַתּוֹכַח הַתּוֹכַח, יְתֵ קַרְתָּא דְאֲשֻׁדִי דִם זָכָאֵי בְּגוּה. וְחַוִּי לֵה. יְת, כָּל
תּוֹעִיבֹתֶיהָ: ג וְאִמְרֹת כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עֵיר שֹׁפֶכֶת דָּם
בְּתוֹכָהּ לָבוֹא עִתָּהּ וְעָשִׂתָּה גְלוּלִים עָלֶיהָ לְטַמְאָה:
וְתִימַר. בְּדָנָן אָמַר, יְיָ אֱלֹהִים. קַרְתָּא דְאֲשֻׁדִי דִם זָכָאֵי, בְּגוּה. מְטָא, עֵדָן
תְּבַרְה. וּדְפִלְחִין לְטַעוֹתָא. בְּגוּה, בְּדִיל לְסַאֲבוֹתָה: ד בְּדַמְךָ אֲשֶׁר-
שֹׁפֶכֶת אֲשַׁמְתָּ וּבְגִלּוּלֶיךָ אֲשֶׁר-עָשִׂיתָ טְמֵאת וּתְקַרְיָבִי
יְמִיךָ וּתָבוֹא עַד-שְׁנוֹתֶיךָ עַל-כֵּן נִתְתִּיךָ חֲרָפָה לְגוֹיִם
וְקַלְסָה לְכָל-הָאָרְצוֹת: ה בְּחֹבֶת דִם זָכָאֵי דְאֲשַׁדְתָּ, חֲבַת. וּבְפִלְחִין
טַעוֹתֶיךָ דְפִלְחַת, אִסְתַּאֲבַת. וְקַרְיָב, יוֹם תְּבָרִיךְ. וּמְטָא, עֵדָן בְּשִׁתֶּיךָ. עַל
כֵּן. יְהַבְתִּיךָ חֲסוּדִין, לְעַמְּמִיא. וְלַעִיב, לְכָל מְדִינָתָא: ו הַקְרַבּוֹת
וְהַרְחַקוֹת מִמֶּךָ יִתְקַלְסוּ-בְךָ טְמֵאת הַשֵּׁם רַבַּת
הַמְהוּמָה: ז דְקַרְיָבִין. וּדְרַחֲמִין מִנִּיךָ, יִתְלַעְבֵן בִּיךָ. סַאֲבוֹת שְׁמָא.
דְסַגִּיאָן, אַתְרַגוּשְׁתָּהּ: ח הִנֵּה נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לְזָרְעוֹ הָיוּ
בְךָ לְמַעַן שֹׁפֵךְ-דָּם: ט הֵא, רַבְרָבֵי יִשְׂרָאֵל. גְּבַר לְתַקְפִּיה, הוּוּ בִיךָ.
בְּדִיל, לְמִשְׁפַּךְ דִם זָכָאֵי: י אָב וְאִם הִקְלוּ בְךָ לַגֵּר עָשׂוּ בְעִשְׂק

זולק הדקדוק: בעשק. הבי"ת פתח גם בירושלמיים, וכן חברתה דלקמן (פס' יב):

בְּתוֹכָךָ יְתוֹם וְאַלְמָנָה הֲוֹנוּ בְּךָ: אָבָא וְאִמָּא, אֶקִּילוּ בִיד.
לְגִיּוּרָא. אָנְסוּ אָנְסָא, בְּגוּיָךְ. יתמין וארמלן, אוניאו ביד: ה קדשי
בְּזִית וְאֶת־שִׁבְתֹּתַי חֲלָלְתָּ: על קדשי, בפרת, וית יומי שפיא
דילן, אחילת: ט אֲנִישֵׁי רְכִיל הָיוּ בְּךָ לְמַעַן שְׂפָד־דָּם
וְאֶל־הַהָרִים אָכְלוּ בְּךָ זִמָּה עָשׂוּ בְּתוֹכְךָ: גברי אכלי קרצא.
הוּו ביד, בדיל למשפך דם זפאי, ובטוריא, פלחו ביד לטענתא, עיצת
חטין, עבדו בגוין: י עֲרוֹת־אָב גָּלָה בְּךָ טְמֵאת הַנְּדָה
עֲנוּ־בְךָ: ערית אבא, גליאו ביד, אתא טמאה, עניאו ביד: יא וְאִישׁ |
אֶת־אִשְׁתִּי רִעְהוּ עָשָׂה תוֹעֵבָה וְאִישׁ אֶת־פִּלְתּוֹ טְמֵא
בְּזִמָּה וְאִישׁ אֶת־אֲחֵתּוֹ בַּת־אָבִיו עֲנָה־בְךָ: וגבר, ית אתת
חבריה, עבד, תועיבא, וגבר ית פלתיא, סאיב בעיצת חטין, וגבר, ית
אחתיא בת אבוהי, עני ביד: יב שָׁחַד לְקַחוּ־בְךָ לְמַעַן שְׂפָד־דָּם
נִשְׁדָּ וְתַרְבִּית לְקַחַת וְתַבְצְעֵי רַעִיף בְּעִשְׂק וְאֲתִי שְׂכַחַת
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: שחדא קבילו ביד, בדיל למשפך דם זפאי.
חיבליא ורביתא, נסיבת, ואהנית רחמד, באנסא, ופלחני שבקת, אמר,
י אלהים: יג וְהִנֵּה הַבַּיִת כִּפִּי אֶל־בְּצַעַךְ אֲשֶׁר עָשִׂית
וְעַל־דָּמְךָ אֲשֶׁר הָיוּ בְּתוֹכְךָ: והא איתיתי פרענותי, עלך. בחובי
ממון אנסיך, דאנסת, ועל דם זפאי, דאשתפיד, בגוין: יד הִיעָמַד
לְבָבְךָ אִם־תִּחְזַקְנָה יָדֶיךָ לַיָּמִים אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אוֹתְךָ אֲנִי
יְהוִה דְּבַרְתִּי וְעָשִׂיתִי: היתקף לביד, אם יתחסנן ידך. לוימיא.
דאנא, עתיד למעבד עמיד, אנא יי, גזרית במימרי ואקיים:
טו וְהַפְּעִיזוֹתִי אוֹתְךָ בַּגּוֹלִים וְזָרִיתֶיךָ בְּאַרְצוֹת וְהַתְּמַתִּי
טְמֵאתְךָ מִמֶּךָ: ואגלי יתיד, לביני עממיא, ואבדרניך, במדינתא.

וַאֲסִיף סְאוֹבְתִיד, מִנִּיד: טוּ וְנַחֲלַת בְּךָ לְעֵינַי גּוֹיִם וַיִּדְעַת בִּי-
אֲנִי יְהוָה: וְאֶת־קֹדֶשׁ בֵּיךְ, לְעֵינַי עֲמַמְיָא. וְתִדְעִין, אֲרִי אָנָּא יי:

(גְּאָלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרַקְנָא יי צְבָאוֹת, שְׁמִיהּ קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. די לעילא, חַיָּא וְקַיָּמָא. מְבָרַךְ הוּא לְעַלְמַס, וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא:

קדשים

גגד לזנחת שבת ושני וחמישי

תפסיר רס"ג

חמושי כשהו מחוברות בספרי תימן

יט א) תים פלם אללה מוסי
תכלימא: ב) מר גמאעה
בני אסראיל. וקול להם
כוננו מקדסין. לאני אללה
רבכם אלקדוס: ג) ליכאף
כל אנסאן אמה ואביה.

יט א וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
לֵאמֹר: וּמְלִיל יי עם משה למימר:
ב דַּבֵּר אֶל-כָּל-עַדַת בְּנֵי-
יִשְׂרָאֵל וְאמַרְתָּ אֲלֵהֶם

קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
מְלִיל. עם פל פנשתא דבני ישראל. ותימר להון קדישין תהון. ארי
קדיש. אָנָּא יי אֱלֹהֵיכֶם: ג איש אמו ואביו תיראו

יט ז דַּבֵּר אֶל כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
מְלַמֵּד שְׁנֵאמְרָה פִּרְשָׁה זוּ בְּהַקְהֵל, מִפְּנֵי
שְׂרֹב גּוֹפֵי תוֹרָה תְּלוּיִן בֵּה: קְדָשִׁים תִּהְיוּ.
הוּו פְּרוּשִׁים מִן הָעֲרִיּוֹת וּמִן הָעֵבֶרֶה, שְׁכָל
מְקוֹם שְׁאֵתָה מוֹצֵא גֵדֵר עֲרוּהָ אֵתָה מוֹצֵא
קְדָשָׁה, אֵשָׁה זֹנָה וְחֻלְלָה יִגִּי אֲנִי ה'
מְקַדְשְׁכֶם, (ויקרא כא ז. ט) וְלֹא יְחַלֵּל וְרַעוּ אֲנִי

ה' מקדשו (ויקרא כא טו) קדשים יהיו אשה זונה וחללה וגי (ויקרא כא ז. ז): ג איש אמו ואביו תיראו. כל אחד מכם תיראו אביו ואמו, זהו פשוטו. ומדרשו אין לי אלא איש, אשה מנין, כשהוא אומר תיראו, הרי כאן שנים אם כן לפה נאמר איש, שהאיש ספק בידו לעשות, אבל אשה רשות אחרים עליה: